

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Αγροτική Οικονομία και Ανάπτυξη»**

**Περιεχόμενα Μαθημάτων
1^{ου} εξαμήνου**

Κωδικός μαθήματος: ΑΟΑ 101

Οικονομική Ανάλυση και Οικονομική Παραγωγής

Διδάσκοντες: Ε. Τσακιρίδου, Σ. Νάστης, Κ. Μάττας, Δ. Νάτος

Οικονομική αποτελεσματικότητα, μεθοδολογία οικονομικής επιστήμης, χρήση υποθέσεων στην οικονομική επιστήμη, καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων, απόλυτο και συγκριτικό πλεονέκτημα, κόστος ευκαιρίας, μηχανισμός και ισορροπία των αγορών, ελαστικότητα ζήτησης, ελαστικότητα προσφοράς, αποτελεσματικότητα αγορών, καταναλωτές και παραγωγοί, διεθνές εμπόριο.

Κωδικός μαθήματος: ΑΟΑ 103

Μάρκετινγκ Αγροτικών Προϊόντων

Διδάσκοντες: Ε. Τσακιρίδου

Λειτουργίες εμπορίας, Μίγμα εμπορίας, Περιβάλλον και αποδοτικότητα εμπορίας, Δομή και λειτουργικότητα αγοράς, Κατάτμηση αγοράς. Συμπεριφορά Καταναλωτή - Καταναλωτισμός - Κύκλος ζωής προϊόντων. Τιμές αγροτικών προϊόντων, Τυποποίηση - Συσκευασία - Ταυτότητα αγροτικών προϊόντων. Μεταποίηση - Αποθήκευση - Μεταφορές αγροτικών προϊόντων. - Διαφήμιση αγροτικών προϊόντων - Προώθηση πωλήσεων. Χρηματοδότηση και ανάληψη κινδύνων εμπορίας. Πώληση Χονδρική Λιανική, αγροτικών προϊόντων. Κόστος εμπορίας και συνεταιριστική εμπορία αγροτικών προϊόντων. Πληροφόρηση - Έρευνα του Marketing. Κανάλια διανομής. Διεθνές Marketing.

Κωδικός μαθήματος: ΑΟΑ 105

Οικονομική Αγροτικών Επιχειρήσεων και Συνεταιρισμών

Διδάσκοντες: Π. Σεργάκη, Α. Σέμος

Βασικές συνθήκες παραγωγής και ζήτησης στους βιομηχανικούς κλάδους. Εφαρμογή της θεωρίας της επιχείρησης σε συνεταιρισμούς και τις επιχειρήσεις κάτω από διαφορετικές δομές αγορών. Οικονομίες κλίμακας και κόστος παραγωγής. Συγκέντρωση. Λειτουργικότητα και ρόλος των συνεταιρισμών στις αγορές. Διαφήμιση-διαφοροποίηση. Επέκταση σε νέες δραστηριότητες. Έρευνα και ανάπτυξη νέων προϊόντων. Κάθετη ολοκλήρωση. Εμπόδια εισόδου στη βιομηχανία. Περιοριστική τιμολογιακή πολιτική. Συγχωνεύσεις πολιτική προστασίας του ανταγωνισμού.

Κωδικός μαθήματος: ΑΟΑ 107

Αγροτική Κοινωνία και Ανάπτυξη σε μια πολυλειτουργική ύπαιθρο

Διδάσκοντες: Μ. Παρταλίδου, Α. Μιχαηλίδης, Α. Παπαδάκη-Κλαυδιανού

Οι αγροτικές κοινωνίες σήμερα έρχονται αντιμέτωπες με σημαντικές κοινωνικές, οικονομικές αλλά και περιβαλλοντικές προκλήσεις που συνδέονται με εξωτερικές πιέσεις και μετασχηματισμούς-σύγχρονα αιτήματα για μια νέα γεωργία και για μια νέα αγροτικότητα βασισμένη σε συμβολικές αξίες της υπαίθρου και μια συνολική ευημερία (ατομική, πλανητική και συλλογική). Νέες ανάγκες

και νέες απαιτήσεις βρίσκονται λοιπόν στο προσκήνιο και όλο και περισσότερο αναζητούνται νέες επιχειρηματικές δράσεις, οι οποίες να προωθούν την οικονομική, κοινωνική, περιβαλλοντική και πολιτισμική ανάπτυξη της υπαίθρου. Το μάθημα στοχεύει σε μια ολιστική και κριτική προσέγγιση της έννοιας της «πολυλειτουργικής» υπαίθρου με την ανάδειξη του οικονομικού-περιβαλλοντικού και κοινωνικού ρόλου της. Η παραμονή του αγροτικού πληθυσμού στην ύπαιθρο, η δημιουργία θέσεων εργασίας και η συμβολή στη χωροταξία, προστασία του περιβάλλοντος, της φύσης και της πολιτιστικής κληρονομιάς αποτελούν δημόσια αγαθά τα οποία η γεωργία παρέχει στην κοινωνία και για τα οποία να δικαιούται ανταμοιβή. Η θεώρηση λοιπόν ενός πολυλειτουργικού χώρου, εν αντιθέσει με το προηγούμενο μοντέλο του μονολειτουργικού (αποκλειστικά γεωργικού-κτηνοτροφικού) παράγει πολλαπλές δραστηριότητες και νέες μορφές κοινωνικής επιχειρηματικότητας (πολυλειτουργικά αγροκτήματα, κοινωνικές φάρμες κ.α) για την επίτευξη στόχων που έχει θέσει η ίδια η κοινωνία.

Κωδικός μαθήματος: ΑΟΑ 109

Μεθοδολογία Έρευνας

Διδάσκοντες: Α.Μιχαηλίδης, Σ.Νάσσης, Μ.Παρταλίδου

Α. Έρευνα στην Οικονομική της Γεωργικής Παραγωγής

1. Συλλογή τεχνικο-οικονομικών δεδομένων. 2. Τεχνικο-οικονομική ανάλυση. 3. Συναρτήσεις γεωργικής παραγωγής. 4. Προγραμματισμός γεωργικής παραγωγής (Γραμμικός προγραμματισμός, προχωρημένες μέθοδοι προγραμματισμού). Στάδια γεωργοοικονομικής μελέτης – έρευνας.

Β. Αγροτική Κοινωνιολογική Έρευνα. Φιλοσοφία της επιστημονικής έρευνας. Παραγωγικό και επαγωγικό παράδειγμα-λογική. Ζητήματα ηθικής & Δεοντολογίας. Ποιοτικές έρευνες (βιογραφική προσέγγιση, ανάλυση περιεχομένου, εμπειρικά Θεμελιωμένη θεωρία).

Γ. Έρευνα στην Εμπορία Αγροτικών Προϊόντων

Μεθοδολογία της έρευνας στο marketing. Σχεδιασμός έρευνας. Πρωτογενή στοιχεία-δευτερογενή στοιχεία. Δειγματοληψία. Καθορισμός υποθέσεων. Δομή ερωτηματολογίου. Τεχνικές συνεντεύξεως. Ποιοτική και ποσοτική έρευνα. Τύποι κλιμάκων. Στατιστική ανάλυση. Παρουσίαση και σύνθεση εργασίας.

2^ο Εξάμηνο

Κωδικός μαθήματος: ΑΟΑ 102

Συλλογική Επιχειρηματικότητα

Διδάσκοντες: Π.Σεργάκη, Μ.Παρταλίδου

Παραδοσιακές και σύγχρονες προσεγγίσεις της συλλογικής επιχειρηματικότητας (έννοιες, ιστορία, θεωρητικές προσεγγίσεις, τύποι συλλογικής επιχειρηματικότητας, πλεονεκτήματα, μειονεκτήματα σε σχέση με την ατομική επιχειρηματικότητα). Κοινωνικό Κεφάλαιο στον αγροτικό χώρο και Συλλογική επιχειρηματική δράση. Εφαρμογή της θεωρίας της επιχείρησης σε συλλογικές μορφές οργάνωσης. Δικτύωση συλλογικών μορφών οργάνωσης. Η έννοια και ο ρόλος των επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας και των δικτύων στην παραγωγή και προώθηση κοινωνικής, οργανωσιακής και παραγωγικής καινοτομίας. Εφοδιαστική αλυσίδα και ο ρόλος των συλλογικών μορφών οργάνωσης σε αυτή. Κοινωνική Οικονομία: Εναλλακτικά Αγροδιατροφικά Δίκτυα και Κοινωνικά Υποστηριζόμενη Γεωργία (ΚΥΓ) ως παραδείγματα συλλογικής επιχειρηματικότητας γύρω από το τρόφιμο (και τη σχέση πόλης-υπαίθρου). Κοινωνική Οικονομία: Από τα «δανεικά χέρια» στα Εναλλακτικά ανταλλακτικά δίκτυα στον αγροτικό χώρο (sharing platforms -συλλογικές κοινωνικές πλατφόρμες). Μελέτες περίπτωσης και παραδείγματα καλών πρακτικών από την Ελλάδα και την Ε.Ε. Έμφυλες διαστάσεις της συλλογικής επιχειρηματικότητας (από τη γυναίκα γεωργό, στη γυναίκα επιχειρηματία στον αγροτικό χώρο: όψεις και δυναμικές των γυναικών της υπαίθρου στην

συλλογική επιχειρηματικότητα.) Συγκρούσεις και πιέσεις μέσα σε μια ομάδα (επίλυση μέσω παιχνιδοποίησης). Σύγχρονα εργαλεία γεωργικής εκπαίδευσης σε συλλογικές μορφές οργάνωσης.

Κωδικός μαθήματος: ΑΟΑ104

Γεωργικές Εφαρμογές

Διδάσκοντες: Α.Μιχαηλίδης, Α.Παπαδάκη-Κλαυδιανού

Α. Η επιστήμη των Γεωργικών Εφαρμογών 1. Το φιλοσοφικό υπόβαθρο των Γεωργικών Εφαρμογών 2. Η επιστήμη των Γεωργικών Εφαρμογών: Επαναπροσδιορισμός του ρόλου τους στη σύγχρονη γεωργία 3. Συστήματα των Γεωργικών Εφαρμογών στον κόσμο 4. Το συμβουλευτικό έργο των Γεωργικών Εφαρμογών και λοιπών φορέων ανάπτυξης.

Β. Γνώση και πληροφόρηση 5. Πηγές γνώσης και δίκτυα πληροφόρησης 6. Συστήματα γεωργικής γνώσης και πληροφόρησης 7. Επικοινωνία με άτομα και ομάδες 8. Γεωργικές Εφαρμογές και νέες τεχνολογίες.

Γ. Πεδία δράσης των Γεωργικών Εφαρμογών 9. Γεωργικές Εφαρμογές, αειφορική γεωργία και αειφορική γεωργική ανάπτυξη 10. Γεωργικές Εφαρμογές και Αγροτική Ανάπτυξη, 11. Γεωργικές Εφαρμογές και κοινοτική ανάπτυξη 12. Οι “Αγροτικές Εφαρμογές” στην υπηρεσία των αγροτών.

Δ. Προγράμματα Γεωργικών Εφαρμογών

13. Προγραμματισμός και συνεχής εκπαίδευση ενηλίκων, 14. Προγράμματα Αγροτικής Οικιακής Οικονομίας και αγροτικής νεολαίας, 15. Ανάπτυξη, εκτέλεση και αξιολόγηση προγραμμάτων Γεωργικών Εφαρμογών, 16. Οργάνωση και Διοίκηση των Γεωργικών Εφαρμογών.

Ε. Στρατηγικές δράσης των Γεωργικών Εφαρμογών 17. Η μεταφορά της τεχνολογίας και η μετασχηματιστική της γνώσης, 18. Γεωργικές Εφαρμογές στα πλαίσια της “έρευνας συστημάτων γεωργικών εκμεταλλεύσεων”, 19. Η συμμετοχή των γεωργών σε προγράμματα ανάπτυξης, 20. Οι Γεωργικές Εφαρμογές στην υπηρεσία των μικρογεωργών 21. Γεωργικές Εφαρμογές στα πλαίσια ομαδικής δράσης.

ΣΤ. Μεθοδολογία Γεωργικών Εφαρμογών 22. Μέθοδοι Γεωργικών Εφαρμογών, 23. Το ερευνητικό πλαίσιο των Γεωργικών Εφαρμογών

Κωδικός μαθήματος: ΑΟΑ106

Προχωρημένες μέθοδοι Ποσοτικές Ανάλυσης και Νέες Τεχνολογίες Πληροφορικής-Ποσοτικές Μέθοδοι

Διδάσκοντες: Θ.Μπουρνάρης

Α' ενότητα : Στατιστική - Οικονομετρία Πολλαπλή Παλινδρόμηση, Οικονομετρικά συστήματα, Ανάλυση χρονολογικών σειρών, Ανάλυση Διακύμανσης, Παραγοντική ανάλυση, Ιεραρχική ταξινόμηση ή Ανάλυση συστάδων, Διαχωριστική ανάλυση, Παραγοντική ανάλυση αντιστοιχιών, Εφαρμογές και ασκήσεις με ειδικά πακέτα Η/Υ (SPSS, E-view, TSP). Β' ενότητα: Επιχειρησιακή Έρευνα Προχωρημένος μαθηματικός προγραμματισμός (Mixed integer, Quadratic, Goal, Multiobjective), Data envelopment analysis, Πολυκριτήρια ανάλυση, Προγραμματισμός και έλεγχος αποθεμάτων, Θεωρία αντικαταστάσεων, Βελτιστοποίηση Δικτύων, Προγραμματισμός παραγωγής, Προσομοίωση, Συστήματα υποστήριξης αποφάσεων, Εφαρμογές και ασκήσεις με ειδικά πακέτα Η/Υ (LINDO, LINGO κλπ.). Γ' ενότητα : Πληροφορική Πληροφοριακά συστήματα, Ηλεκτρονικό εμπόριο, Ηλεκτρονική επιχείρηση, E-logistics, Ιχνηλασιμότητα στην εφοδιαστική αλυσίδα, Έμπειρα συστήματα, πακέτα Η/Υ.

Κωδικός μαθήματος: ΑΟΑ108

Αγροτική Οικονομική Ανάπτυξη

Διδάσκοντες: Σ.Νάσσης, Δ.Νάτος, Κ.Μάττας

Η Γεωργική Οικονομική Ανάπτυξη εξετάζει τα αίτια και τις επιπτώσεις της γεωργικής ανάπτυξης σε αναπτυσσόμενες και ανεπτυγμένες χώρες. Παρουσιάζεται η θεωρία της οικονομικής μεγέθυνσης και εφαρμογές της σε θέματα γεωργικής οικονομικής ανάπτυξης. Εξετάζεται επίσης ο ρόλος του κράτους και των διεθνών οργανισμών στην προώθηση της γεωργικής ανάπτυξης, εξετάζοντας στρατηγικές ανάπτυξης σε ανεπτυγμένες χώρες. Τέλος, εξετάζονται επίκαιρα θέματα γεωργικής οικονομικής ανάπτυξης όπως ο υποσιτισμός λόγω αύξησης των τιμών αγροτικών προϊόντων, η επίδραση των κλιματικών αλλαγών στην γεωργική οικονομική ανάπτυξη και η γεωργική οικονομική ανάπτυξη σε περιόδους οικονομικής κρίσης.

Κωδικός μαθήματος: ΑΟΑ110

Management Αγροτικών Επιχειρήσεων

Διδάσκοντες: Θ.Μπουρνάρης

1. Στοιχεία του management, 2. Management ολικής ποιότητας, 3. Management ανθρώπινου δυναμικού, 4. Benchmarking, 5. Γεωργικό management, 6. Η αγροτική επιχείρηση και το περιβάλλον της, 7. Διαδικασία λήψης αποφάσεων, 8. Σχεδιασμός και διαχείριση των συντελεστών παραγωγής, 9. Τεχνικές και μέθοδοι του γεωργικού management, 10. Παραδείγματα εφαρμογής του γεωργικού management.

Κωδικός μαθήματος: ΑΟΑ112

Ειδικά Θέματα Οικονομικής-Management και Εμπορίας Αγροτικών Προϊόντων

Διδάσκοντες: Ε.Τσακίριδου, Α.Μιχαηλίδης, Θ.Μπουρνάρης, Σ.Νάσσης, Μ.Παρταλίδου, Π.Σεργάκη, Δ.Νάτος

Εισαγωγή στην επιστήμη της οικονομικής, του management και της εμπορίας αγροτικών προϊόντων. Σκοπός, ρόλος και σπουδαιότητα της οικονομικής, του management και της διάθεσης αγροτικών προϊόντων. Λειτουργίες εμπορίας και διάθεσης προϊόντων (τυποποίηση, συσκευασία, πιστοποίηση). Προσφορά και ζήτηση αγροτικών προϊόντων. Συμπεριφορά καταναλωτή και προθυμία αγοράς αγροτικών προϊόντων. Πληροφόρηση-έρευνα αγοράς και διαφήμιση. Κόστος εμπορίας προϊόντων. Διεθνές εμπόριο. Εξαγωγές- Νομικό πλαίσιο –πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης.